

چالشهای به‌کارگیری استانداردهای حسابداری؛

ضرورت توجه به ارزشهای فرهنگی

فرشاد اسکندریاتی

عضو کمیته تخصصی نظارت بر گزارشهای

موسسه‌های حسابداری معتمد سازمان بورس

حسابداری

با عرض خیرمقدم، حضور شما در این گفتگو فرصت مغتنمی است برای خوانندگان تا به نکات تازه‌ای درباره موضوع محوری این شماره، چالشهای به‌کارگیری استانداردهای حسابداری، دست پیدا کنند. ضمن

تشکر از قبول دعوت مجله برای حضور در این گفتگو در مقدمه درباره مزایای به‌کارگیری استانداردهای حسابداری توضیح دهید.

اسکندریاتی

مزایای به‌کارگیری استانداردهای حسابداری از منظر کلی، شفافیت اطلاعات، یکنواخت بودن و همخوانی اطلاعات، کاهش موانع مربوط به عدم تقارن اطلاعات و سازگاری صورتهای مالی است. برجسته‌ترین مزیت به‌کارگیری استانداردهای حسابداری در گزارشگری مالی افزایش قابلیت مقایسه صورتهای مالی، افزایش دقت گزارشگری مالی و افزایش شفافیت اطلاعات مالی است. افزایش امکان قابلیت مقایسه صورتهای مالی یکی از مهمترین مزایای به‌کارگیری استانداردهای حسابداری است. در

از حکم مندرج در بند ۸ مقدمه‌ای برای استانداردهای حسابداری در مورد موضوعهایی که استاندارد موردنظر صادر نشده می‌توان سود جست و درخصوص مسئله‌هایی که ممکن است در اجرای استانداردهای حسابداری ایجاد شود، نظرات کمیته فنی سازمان حسابرسی مناسب‌ترین رهنمود می‌باشد.

سازمان

تجدیدنظر در استانداردهای حسابداری لازم‌الاجرا چگونه و در چه زمانهایی باید صورت گیرد؟

اسکندریاتی

از آنجایی که به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) در ایران به‌عنوان یک نیاز تشخیص داده شده است و حسب مصوبه مجمع عمومی سالانه سازمان حسابرسی برای گروهی از واحدهای تجاری ضرورت به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری تصویب شده و با توجه به تغییرات اخیر استانداردهای حسابداری رویکرد انطباق کامل استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی مورد توجه است، تغییرات و تجدیدنظر در استانداردها در جهت انطباق با معیارهای بین‌المللی است؛ که این رویکرد در تغییرات استانداردهای جدید مشخص می‌باشد.

صورت نبود استانداردهای حسابداری مقایسه صورتهای مالی در موارد متعددی امکانپذیر نیست.

سازمان

چه عواملی روی اثربخشی اجرای استانداردها و ناکارآمدی احتمالی آن‌ها در اجرا اثرگذار است؟

اسکندریاتی

به‌کارگیری مناسب استانداردهای حسابداری که باعث شفافیت بیشتر اطلاعات است مستلزم همفکری و همکاری متقابل کلیه دست‌اندرکاران و کاربران گزارشها می‌باشد. آگاهی از نیازهای کاربران و ارزیابی موفقیت در به‌کارگیری استاندارد با نگاهی واقع‌بینانه و توجه به چالشها و ضعفهای موجود، تدوین‌کنندگان استانداردها را در موقعیتی قرار می‌دهد تا بتوانند از اثربخشی اجرای استانداردها و ناکارآمدی احتمالی آن‌ها در اجرا آگاه و در صورت ضرورت تغییرات لازم در استانداردها را برای تامین نظرات موجه کاربران انجام دهند.

سازمان

آیا تاکنون پژوهش یا پژوهشهای درخور اتکا درخصوص چالشهای اجرای استانداردهای حسابداری انجام شده است؟

اسکندریاتی

به‌نظر نمی‌رسد ارزیابی قاعده‌مندی در خصوص مشکلات اجرای استانداردهای حسابداری پس از لازم‌الاجرا شدن آن‌ها انجام شده باشد و به‌طورکلی کلیت نیازهای حسابداری کشور و عناصر اساسی گزارش‌دهی و زیرساختهای مورد لزوم، باید مورد ارزیابی قرار گیرد تا اثربخشی موردنظر را بتوان ارزیابی نمود.

سازمان

مواردی ممکن است پیش بیاید که در مورد موضوعی، الزام یا استاندارد صادر نشده باشد؛ راه‌حل در این مواقع چیست؟

اسکندریاتی

چنانچه برای نحوه برخورد حسابداری با موضوع و یا مسئله‌ای در استانداردهای حسابداری روش و نحوه عمل مشخص پیش‌بینی نشده باشد و یا استاندارد مربوط صادر نشده باشد

درخصوص مسئله‌هایی که ممکن است

در اجرای استانداردهای

حسابداری ایجاد شود

نظرات کمیته فنی سازمان حسابرسی

مناسب‌ترین رهنمود می‌باشد

مرکزی و نیز بیمه مرکزی از جمله مهمترین مراجعی است که هماهنگ‌سازی ضوابط و معیارهای آنان با استانداردهای حسابداری و نیز توجه به جایگاه آنان در تدوین استانداردهای حسابداری به انطباق بیشتر خط‌مشها با مطلوبهای اقتصادی کمک می‌نماید.

ضمناً تدوین استانداردهای موفق در اجرا، بدون توجه به ارزشهای فرهنگی امکانپذیر نیست و متغیرهای فرهنگی باید مورد توجه قرار گیرد.

سپاس

نقش آموزشهای حسابداری در ایران را در کاهش چالشهای به‌کارگیری استانداردها چگونه می‌بینید؟

اسکندریاتی

با توجه به اهمیت آموزش مناسب نیروی انسانی نتایج بررسیهای مختلف در سالهای اخیر مؤید این واقعیت است که کارکرد نظام آموزشی فعلی حسابداری متناسب با نیازهای پیچیده کسب‌وکارهای امروزی و نیز استانداردهای حسابداری نیست. در این بین توجه به نیازهای افرادی که در حرفه حسابداری و حسابرسی شاغل هستند و مدرسین و دانشجویان

سپاس

برحسب تجربه‌ای که دارید نقش و مشارکت اعضای حرفه حسابداری و حسابرسی در فرایند تدوین و تجدیدنظر در استانداردهای حسابداری را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

اسکندریاتی

به نظر می‌رسد مشارکت اعضای حرفه حسابداری و حسابرسی در فرایند تدوین استانداردهای حسابداری، ایفای نقش در ارائه نظر نسبت به پیش‌نویسهای استانداردهایی که برای نظرخواهی منتشر می‌شود، و نیز انتقال چالش و پیچیدگیهایی که در فرایند گزارشگری مالی با آنها روبه‌رو می‌شوند به‌طور موثر و گسترده‌ای انجام نمی‌شود. مشارکت موثر اعضای حرفه در فرایند تدوین استانداردها منجر به کاهش مشکلات بعدی خواهد شد.

سپاس

درباره چالشهای پیاده‌سازی استانداردهای حسابداری صحبت کنید.

اسکندریاتی

چالشهای متعددی در اجرا و پیاده‌سازی استانداردهای حسابداری مطرح شده که در کمیته فنی سازمان حسابرسی تصمیم‌گیری و راه‌حلیها به‌صورت پاسخ به پرسشهای فنی منتشر شده که از جمله موضوع نحوه برخورد با تغییرات قابل‌ملاحظه نرخ ارز (قبل از تغییرات استاندارد ۱۶) و یا برخورد با بازنشستگی قبل از موعد در یکی از صنایع و یا برخورد با ابزارهای مالی را می‌توان ذکر کرد.

سپاس

گفته می‌شود که قوانین و مقررات به‌ویژه قوانین مالیاتی بر استانداردهای حسابداری اثرگذار است. شما نظرتان چیست؟ اصولاً چه عواملی را بر استانداردهای حسابداری اثرگذار می‌دانید؟

اسکندریاتی

نظام مالیاتی و ساختار وصول مالیات در همه کشورها یکی از بزرگترین منابع تقاضای خدمت حسابداری است. همیشه قوانین بازار سرمایه و بورس اوراق بهادار و مقررات بانک

همفکری و همکاری دستگاه‌های مرتبط و

تدوین متنهای مناسب حرفه‌ای و

گسترش آموزشهای دانشگاهی

می‌تواند به شکل‌گیری

نگاههای واقع‌بینانه به

چالشهای وضعیت موجود

کمک‌کننده باشد

به نظر نمی‌رسد ارزیابی قاعده‌مندی

در خصوص مشکلات اجرای

استانداردهای حسابداری

پس از لازم‌الاجرا شدن آن‌ها

انجام شده باشد

اقدامی باید به عمل آید و چه بستریایی باید فراهم شود؟

اسکندریاتی

دستیابی به سازوکار یکپارچه برای گزارشگری مالی که نیازهای استفاده‌کنندگان را تامین نماید امری غیرقابل اجتناب است. این سازوکار که موجب شفافیت هرچه بیشتر اطلاعات می‌شود مشارکت تمام فعالان حرفه حسابداری و حسابرسی را طلب می‌کند. در این چارچوب، همفکری و همکاری دستگاه‌های مرتبط نظیر جامعه استفاده‌کنندگان، سازمان حسابرسی، جامعه حسابداران رسمی، سازمان بورس، سازمان مالیاتی و نیز دستگاه‌های نظارتی ضروری است و همچنین تدوین متنهای مناسب حرفه‌ای و گسترش آموزشهای دانشگاهی می‌تواند به شکل‌گیری نگاه‌های واقع‌بینانه به چالشهای وضعیت موجود کمک‌کننده باشد.

سازش

از همکاری و یاری مستمر شما با حسابرسی سپاسگزاریم.

مقاطع تحصیلی دانشگاهی، و به‌روز رساندن آگاهی آنان از ضرورت‌های مهم آموزشی می‌باشد. نظام آموزش کنونی حسابداری باید نقش منحصربه‌فرد خود را در تجهیز مناسب مخاطبین با مفاهیم حسابداری منطبق با استانداردهای حسابداری در انجام فعالیت مناسب در بازار کار ایفا کند. متنهای مناسب آموزش که با استانداردهای لازم‌الاجرا منطبق باشد به‌رغم تلاشهای انجام‌شده در سالهای اخیر، هنوز در حد انتظار نیست. به‌عبارت ساده‌تر رشته حسابداری نتوانسته آموزش خود را همگام با پیشرفت دیگر آگاهیهای مربوط، به‌روز نماید. ثانیاً در شیوه‌های آموزش و اشکال مناسب همین معلومات به دانشجویان نیز شکافهای ملموسی مشاهده می‌شود.

نتیجه این‌که در حالی‌که از یک سو با مازاد نیروی دارای مدرک دانشگاهی حسابداری و رشته‌های مرتبط مواجه هستیم، در سمت دیگر واحدهای تجاری و کارفرمایان از نبود نیروهای باصلاحیت شکایت می‌کنند.

سازش

ارزش حسابرسی در چیست؟ حساب‌رسان در راستای حفظ و ارتقای این ارزش چه اقدامی باید انجام دهند؟

اسکندریاتی

حسابرس به کاربران در ارزیابی کیفیت اطلاعات یاری می‌رساند و از سوی دیگر هر چه موضوعهای اقتصادی و فرایند تبدیل آن‌ها به اطلاعات پیچیده‌تر می‌شود استفاده‌کنندگان از اطلاعات با مشکلات بیشتری درخصوص کسب اطلاعات روبه‌رو می‌شوند. توجه به آگاهیها و تواناییهای حسابرسی برای اطمینان از رعایت مناسب ضوابط گزارشگری مالی و استانداردهای حسابداری که خود از پیچیدگیهای روزافزون فعالیت اقتصادی تاثیرپذیر است می‌تواند کمک‌کننده باشد. عدم‌توجه به ارزش حسابرسی و نقش منحصر به فرد آن چالشهای به‌کارگیری استانداردهای حسابداری را افزایش می‌دهد. اما حساب‌رسان نیز باید آگاهیهای خود را روزآمد نموده تا ارزشهای حسابرسی حفظ و ارتقاء یابد.

سازش

برای به‌کارگیری موثر استانداردهای حسابداری چه